

tulevaisuudelle; ihmiskuntaa ei niinkään “säikäyttänyt” kloonattu lammas, vaan se mahdollisuus, että joku joskus tulevaisuudessa saattaa ryhtyä jalostamaan ihmistä. Ja tämän uhan HS tuo selkeästi esiin mainitsemalla, että nykykeskustelussa tuodaan esiin ‘tieteiskirjallisuuden sekasikiöhirviöt’, ‘klooniarmeijat’ ja ‘yli- tai ali-ihmisten tavoittelu’.

Vaikka väitteitä pyritäänkin kumoamaan, uhkaa pidetään varsin mahdollisena: “Jossakin on aina joku eettisistä säännöistä piittaamaton, joka ei malta olla yrittämättä”.

Tästä hallittavuudesta huolimatta ‘tieteellisen tutkimuksen raja’ kulkee lehden mukaan lampaan ja ihmisen välissä. Siinä missä lampaan monistaminen on hallittavissa, ihmisen kloonaminen on paitsi holtitonta myös tuomittavaa. Tämä kaksijakoisuus tulee esiin HS:n kannassa, jonka mukaan ihmisten kloonaus on ehdottomasti kiellettävä lainsäädännöllä, joka yhtäältä “kieltää niin kloonauksen, rodunjalostuksen kuin mittatilaussikiötkin” mutta samalla “sallii arvokasta tietoa tuottavan tutkimuksen”.

Se, miten nämä kaksi erotetaan toisistaan, jää auki.

Iina Hellsten, YTM, Tampereen yliopisto

Helsingin Sanomat julkaisi etusivullaan (19.5. 1997) valokuvan Kinshasasta. Kuvatekstin mukaan Kabilan joukkojen sotilas ampuu miehen, jonka väitettiin kuuluneen vallasta syöstyn presidentti Mobutun valiojoukkoihin. Valokuva on otettu poikkeuksellisesti uhrin suunnasta kohti teloit-tajaa.

Katsojaa mietityttää, kuinka uutistoimisto AP:lle työkennellyt valokuvaaja Jean-Marc Bouju on onnistunut pääsemään näin lähelle vaarallista tilannetta. Väistämättä tulee miettineeksi, onko kuvaus järjestetty mediaa varten. Sattumaa tai ei, mutta samasta tilanteesta Hufvudstadsbladet julkaisi valokuvan, joka oli otettu ampujan näkökulmasta.

Kaikki haluavat sensaatiota

• • •

Digitaalisen kuvankäsittelyn ja manipuloitujen kuvien tultua kuvajournalismin uudeksi genreksi alettiin keskustella uutiskuvien uskottavuudesta. Manipulointi on nähty kuitenkin yksipuolisesti vain tekniseksi keinot-

Kabilan joukkojen sotilas ampui sunnuntaina Kinshasassa miehen, jonka väitettiin kuuluneen vallasta syöstyin presidentti Mobutun valiojoukkoihin.

Kinshasan valtasi poikien ja nuorukaisten armeija

HEIKKI AITOKOSKI
Helsingin Sanomat

KINSHASA—Noin 14-vuotias poika valvoi tiesukua Kinshas-

mykset olivat vakavia. Zairen pääkaupungin vallanneet Laurent Kabilan joukot varmistivat asemiaan, nitistivät viimeisiä levottomuuspesäkkeitä ja maistoivat voiton hedelmiä –

tuhattamäärin. He ovat keski-ikältään arviolta 20-vuotiaita ja erittäin kurinalaisia. Joukossa oli selvästi paljon ulkomaalaisia, etenkin Ruandan tutseja. Loppuratkaisun jälkeen nousi

teluksi. Kinshasan tapaiset epäilyttävät kuvaustilanteiden manipuloinnit ovat yleisempiä kuin uskotaankaan.

Arvostetun kuvajournalismin toimintatavat eivät ole kaukana paparazzien sensaatiojournalismista. Sotakuvaajat ja paparazit ovat molemmat lehtikuvaajia, kuvajournalisteja. Kun vakavassa kuvajournalismissa pohditaan, ovatko kuvat journalismia vai taidetta, niin paparazzien valokuvista kiistellään, ovatko ne viihdettä vai journalismia.

Dianan ja Dodin autoturmassa media ja vimmastunut kansa halusi vieraistaa syyn paparazzien niskaan. Kansaa kaipaavat speaktaakkeleita ja kuvaajat ovat speaktaakkeliensa päätekeijöitä. Paparazzi odottaa ratkaisevaa kuvaushetkeä joskus vuosiakin. Yhtä hyvin sotakuvaajan kuin formula 1-kisoja kuvaavan uutiskuvaajankin kameran etsimessä voi hetkellä millä hyvänsä olla kuollut mies. Kuvan arvo perustuu yllättävien yhteensattumien summaan.

Kuvajournalismissa dokumentti ja sensaatio kietoutuvat usein toisiinsa. Tekijät ovat taltioineet presidenttien murhia ja suuria katastrofeja niin kauan kuin lehtiä on julkaistu.

1940-luvulla New Yorkissa kuvannutta Arthur Felligiä – tunnetaan Weegeenä – pidetään yhtenä tunnetuimmista lehtikuvaajista. Nykyisin

Kinshasa upplevde en natt av plundring, avrättningar

En natt av blodigt kaos i Kinshasa blev en natt av omfattande avrättningar, plundring och jakt på människor till evakuation. Många blev dödade. Många av de dödade var personer som hade varit i förväntan på att bli evakuerade.

En natt av blodigt kaos i Kinshasa blev en natt av omfattande avrättningar, plundring och jakt på människor till evakuation. Många blev dödade. Många av de dödade var personer som hade varit i förväntan på att bli evakuerade.

En soldat i Kinshasa står i väntan på att bli evakuerad. Många människor blev dödade under natten.

En liten flicka i Kinshasa står i väntan på att bli evakuerad. Många människor blev dödade under natten.

En natt av blodigt kaos i Kinshasa blev en natt av omfattande avrättningar, plundring och jakt på människor till evakuation. Många blev dödade. Många av de dödade var personer som hade varit i förväntan på att bli evakuerade.

En natt av blodigt kaos i Kinshasa blev en natt av omfattande avrättningar, plundring och jakt på människor till evakuation. Många blev dödade. Många av de dödade var personer som hade varit i förväntan på att bli evakuerade.

En natt av blodigt kaos i Kinshasa blev en natt av omfattande avrättningar, plundring och jakt på människor till evakuation. Många blev dödade. Många av de dödade var personer som hade varit i förväntan på att bli evakuerade.

En natt av blodigt kaos i Kinshasa blev en natt av omfattande avrättningar, plundring och jakt på människor till evakuation. Många blev dödade. Många av de dödade var personer som hade varit i förväntan på att bli evakuerade.

En natt av blodigt kaos i Kinshasa blev en natt av omfattande avrättningar, plundring och jakt på människor till evakuation. Många blev dödade. Många av de dödade var personer som hade varit i förväntan på att bli evakuerade.

En natt av blodigt kaos i Kinshasa blev en natt av omfattande avrättningar, plundring och jakt på människor till evakuation. Många blev dödade. Många av de dödade var personer som hade varit i förväntan på att bli evakuerade.

En natt av blodigt kaos i Kinshasa blev en natt av omfattande avrättningar, plundring och jakt på människor till evakuation. Många blev dödade. Många av de dödade var personer som hade varit i förväntan på att bli evakuerade.

Kal 40-årig upp

En natt av blodigt kaos i Kinshasa blev en natt av omfattande avrättningar, plundring och jakt på människor till evakuation. Många blev dödade. Många av de dödade var personer som hade varit i förväntan på att bli evakuerade.

händertalskrets till paparazkiska. Han blev också en olycksbarn för poliser och myndigheter.

Väntetiden, att de bilder som hade tagits i Kinshasa skulle komma ut i tidningarna, blev lång. Men när de väl kom ut, blev de en sensation. De visade på den brutala verkligheten i Kinshasa.

Journalistiska utövningen har blivit alltmer riskfylld. Journalisterna måste vara beredda på att bli utsatta för våld och hot. Det är en utmaning som inte kommer att försvinna.

Estonia-olyckan blev en viktig händelse för journalisterna. Den visade på den risk som finns när man rapporterar från konflikter. Det blev en varning för framtiden.

Lehtikuvaans työ on skitsofrenista: arki on samojen, pitemmän päälle ehkä puuduttavienkin tilanteiden ja asetelmien kuvaamista. Toisaalta kuvaaja tiedostamattaankin odottaa, että 'jotain suurta' tapahtuisi.

Kun tapahtumassa on draamaa, suuren uutisen tunnusmerkkejä, niin myös kuvista tulee dramaattisia sisältönsä puolesta. Teknisesti ne voivat olla kuitenkin kuinka huonoja tahansa. Vai mitä voidaan sanoa suttuisista yli metrin pituisilla (1000 mm) objektiivilla otetuista kuvista, joista juuri ja juuri erottaa kaksi hahmoa toisiinsa kietotuneina kuten kuuluisassa kuvassa prinsessa Dianasta ja hänen rakastajastaan Dodista.

Hannu Vanhanen, YTL, Tampereen yliopisto